

Edel's hjørne med små fortællinger og erindringer fra Birket og omegn

v/Edel Kristoffersen

Grethe Frost fortæller om træhjælmene, som hendes far fandt i Uglemosen

En Offermose er i arkæologisk betydning en mose, hvor der i forhistorisk tid blev lagt gaver ud for at behage guderne, - måske som tak for en sejr. Ofte blev genstandene ødelagt symbolsk, før de blev kastet i mosen eller i søen, der senere er blevet til mose - en skik, der har været almindelig brugt over hele Europa. Det var sikkert og uden tvivl sejrsherrer, der har ofret krigsbytte, som var taget fra fjenden i form af mennesker, dyr, våben, hjelme og andet udstyr.

Uglemosen var vores lokale offermose

I årene 1948/49 gravede entreprenør Schifter fra Søllested tørv i Uglemosen, og til gravearejdet fik han aftale med dræningsmester Jens Chr. Christensen fra Utterslev, i daglig tale kaldet I.C. Han var vandt til at grave i jorden, og i denne mose var han ekstra påpasselig, da han vidste, at der var tale om en offermose hvor der tidligere var fundet ting fra forhistorisk tid. Der ville måske komme mere frem - og det gjorde der.

Jeg har talt med I.C.'s datter, Grethe Frost, der tydeligt kan huske, da hendes far fandt de to store og tunge træhjælme.

Grethe fortæller:

Min far blev født i Jylland og var allerede i sin ungdom meget interesseret i oldsager, og havde en fin samling med, da han som ung kom til Lolland. Far arbejdede i Uglemosen og i 1948 fik han noget stort og tungt i grabben. Han var straks klar over, at han var stødt på et eller andet.

Han fik fat i en stor klods, som han vendte og drejede, for at få skrabet det værste tørvejord af. Han syntes det lignede en hjelm, men den var af træ, og sådan en havde han aldrig tidligere set.

Om aftenen tog han den med hjem, vaskede og børstede den, og bagefter pakkede han den ind i våde klude og aviser, som skulle være med til at holde den fugtig.

Året efter dukkede der én mere op, og der sad oven i købet en pil, der var snittet af ben, fast i den. Det beviste, at manden havde været i kamp. Dette fund fik samme omgang som den første.

I et andet og mindre kalkholdigt område af mosen stødte far på en tredje hjelm, men den forvitrede fuldstændigt, da den kom op i lyset.

Det var et stort held, at det var Grethes far der fandt de særprægede hovedbeklædninger, da han som nævnt var interesseret i oldtidsfund, og derfor vidste, at de skulle behandles meget varsomt og at træ så vidt muligt skulle holdes fugtigt og borte fra lyset.

Begge hjelme blev sendt til konservering på Nationalmuseet.

Schifter og I.C. blev enige om, at de fik hver en af de ejendommelige hatte. I.C. forærede imidlertid sin hat videre til sin datter Grethe, der på det tidspunkt gik på seminariet i Vordingborg. Da hendes historielærer hørte om fundet, foreslog han hende at tage hjelmen med til en historietime, så hele klassen kunne se, hvad en offermose kunne gemme.

Dengang havde seminarieelever ikke ret mange penge, og det endte med at Grethe solgte det mærkelige hovedtøj til sin historielærer P.M. Mikkelson, der i tilgift lovede at passe godt på hjelmen med pilen, og Grethe brugte pengene til at købe en radio.

På det tidspunkt var der ikke ret mange seminarieelever, der var ejer af et sådant vidunder.

Hvad blev der ellers fundet i mosen?

På det tidspunkt var nedestående fundet i mosen:

Et helt lerkar, et såkaldt tragt-bæger, med flad bund, dette kar stammer fra yngre stenalder, omkring 2200 år før Kristi fødsel.

En grønstensøkse eller arbejdsøkse, fra slutningen af stenalderen, 15-1600 år før Kristi fødsel.

Et skår af et lerkar med hank, antagelig fra ældre romersk jernalder, det vil sige de første par århundrede efter Kristi fødsel.

En kastespydspids, også fra den ældre jernalder.

Dernæst nogle sager, hvis tid ikke nærmere kan bestemmes. Et kranium af en voksen mand og brudstykker af to barnekranier, begge med kraniebrud, frembragt ved slag med en kølle eller lignende, talrige knogler og kraniedele af okse og svin. Hertil kommer de to hjelme.

Hvor gamle er disse mærkværdige træhjælme

Man havde ikke nogen paralleler andre steder fra at sammenligne med, og i det lag i mosen, hvor de blev fundet, lå gravgaver fra oldtidens tidsrum over 2500 år.

Men til hvilke afsnit af den tid kan disse offerfund henføres? Benpilen peger på stenalderen, men man kan ikke tro, at bondesamfundet havde brug for store solide krigshjelme.

Der er dog mest der taler for, at de ligesom nogle af de andre fund må stamme fra ældre jernalder, d.v.s. tiden omkring Kristi fødsel, selv om benpilen peger på en langt ældre tidsalder.

På et tidspunkt, for ca. 20 år siden, kunne man se Schifters hjelm sammen med andre oldsager udstillet på Højreby lokalhistoriske Arkiv. Grethes historielærer lever ikke længe, men jeg har ladet mig fortælle, at hans søn har overtaget musefundet, og har det i sin varetægt.

Selvfølgelig må man håbe, at de to hovedbeklædninger ikke går tabt i fremtiden, men ender på et museum, der vil bevare dem, og vise vore efterkommere hvad Uglemosen gemte.

Træhjælmen som blev udstillet i Højreby lokalhistoriske arkiv for år tilbage.

Dansk Autohjælp Vestlolland

Dansk Autohjælp
- tryghed på vejen

Kommer overalt

54 94 86 05

Døgnvagt: 70 10 80 90